

Wielkanoc

Droga, wierzbą sadzona wśród zielonej łąki,
Na której pierwsze jaskry żółcieją i mlecze.
Pośród wierzb po kamieniach wąska struga ciecze,
A pod niebem wysoko śpiewają skowronki.
Wśród tej łąki wilgotnej od porannej rosy,
Drogą, którą co święto szli ludzie ze śpiewką,
Idzie sobie Pan Jezus, wpółnagi i bosy
Z wielkanocną w przebitej dłoni chorągiewką.
Naprzeciw idzie chłopka. Ma kosy złociste,
Łowicka jej spódniczka i piękna zapaska.
Poznała Zbawiciela z świętego obrazka,
Upadła na kolana i krzyknęła: „Chryste!”.
Bije głową o ziemię z serdeczną rozpaczą,
A Chrystus się pochylił nad klęczącym ciałem
I rzeknie: „Powiedz ludziom, niech więcej nie płaczą,
Dwa dni leżałem w grobie. I dziś zmartwychwstałem”.

Jan Lechoń

Bezpieczna przyszłość osób z niepełnosprawnością intelektualną

[Anna Witarzewska](#)

prezes Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących „Tęcza” w Warszawie

Społeczną sieć wsparcia posiada każdy z nas. Kiedy spotka nas coś złego, możemy liczyć na rodzinę, przyjaciół, bliższych i dalszych znajomych. Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, także niewidomych, osób niesamodzielnych, zależnych od pomocy innych, taka sieć nie jest sprawą oczywistą. Ogranicza się zazwyczaj do najbliższej rodziny. Często stanowi ją samotny rodzic. Największym problemem osób z niepełnosprawnością nie jest sama dysfunkcja czy niepełnosprawność, ale samotność, która izoluje. Zwłaszcza wtedy, gdy zostają sami. Kilka warszawskich organizacji i placówek postanowiło pomóc swoim podopiecznym wyjść z tej izolacji oraz wesprzeć ich rodziny w procesie budowania przyszłości.

Zetknięcie się z problemem przyszłości bliskiej niesamodzielnej osoby z niepełnosprawnością to dla ich rodzin ogromne wyzwanie. Co będzie z moim dzieckiem, kiedy

mnie zabraknie? Jak widzę jego przyszłość? Czy mogę coś zrobić, żeby tę przyszłość uczynić bardziej bezpieczną? Nie wszyscy rodzice chcą sobie zadawać te pytania. Koncepcja tworzenia kręgów wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną zawiera m.in. opis budowania planu na przyszłość, kiedy osoba z niepełnosprawnością nie będzie już miała wsparcia w rodzinie. Kilka lat temu członkowie Warszawskiego Forum Inicjatyw na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną nawiązali kontakt z kanadyjską organizacją PLAN, która od wielu lat organizuje kręgi wsparcia dla osób niesamodzielnych, osób z niepełnosprawnością intelektualną, chorych czy starszych. Kanadyjczycy, którzy opracowali tę koncepcję, zarazili warszawskie organizacje ideą kręgów wsparcia, podzielili się doświadczeniami. Przetłumaczony został podręcznik „Safe and Secure”, który wydany został w ramach projektu dofinansowanego z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich pod polską nazwą „Bezpieczeństwo i ochrona. Sześć kroków do udanego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną”.

Jak zbudować krąg wsparcia?

Pilotażowy program „Kręgi wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną” realizowany był w 2015 roku wspólnie przez: Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Górskiej, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną (PSONI), Środowiskowy

Dom Samopomocy przy ul. Rydygiera, Fundację Pomocy Ludziom Niepełnosprawnym, Stowarzyszenie Otwarte Drzwi, Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących „Tęcza”, Stowarzyszenie BORIS oraz Centrum Wolontariatu. W każdej z organizacji powstało około trzech kręgów wsparcia (łącznie jest ich 15), działają do dziś, powstają nowe. Część rodziców dzieci z niepełnosprawnością intelektualną czy sprzężoną, zwłaszcza młodszych, chce już teraz zacząć planować bezpieczną przyszłość dla swoich dzieci. Budowanie kręgu wsparcia może zacząć się od stworzenia portretu, czyli charakterystyki podopiecznego, który powstaje przy wsparciu członków rodziny. Taki portret zawiera najważniejsze informacje o stanie zdrowia danej osoby, zakresie samodzielności, zainteresowaniach, pasjach, jej mocnych stronach. To pomaga w znalezieniu osób, które mogłyby wejść w krąg wsparcia. Najczęściej załóżek kręgu stanowią członkowie rodziny, rodzeństwo, przyjaciele, znajomi rodziny; dołączają się inne ważne osoby – specjaliści kierujący rozwojem dziecka przez lata, pracownicy służby zdrowia, pomocy społecznej, sąsiedzi. Zwracaliśmy uwagę na to, żeby krąg opierał się na dobrowolnym uczestnictwie osób, które sami chcą wspierać, pomagać, których łączy wspólna pasja. W naszym projekcie pozyskaliśmy 25 wolontariuszy. Na pierwszym spotkaniu każdy się określa, w czym chce i może pomóc. Razem stanowimy grupę, która także się wzajemnie wspiera. Jesteśmy krę-

giem wsparcia również dla siebie. Kilka osób, które zadeklarują chęć pomocy, jest ze sobą w stałym telefonicznym i mailowym kontakcie. Nad całością czuwa jedna osoba – koordynator. Naszym celem jest stworzenie polskiego modelu w oparciu o kanadyjskie inspiracje. Chcemy, aby polskie rodziny zaczęły planować bezpieczną przyszłość swoich dzieci odpowiednio wcześniej. Podczas projektu pracowaliśmy także nad zabezpieczeniem finansowo-prawnym i mieszkaniowym osób niesamodzielnych – jakie są możliwości na dziś, co można zrobić więcej.

Pomóc w codzienności

Kiedy Stowarzyszenie „Tęcza” rozpoczynało program pilotażowy, mama jednego z podopiecznych poważnie zachorowała, a po kilku miesiącach zmarła. Osierociła Marka, samotnego, niepełnosprawnego intelektualnie, słabowidzącego czterdziestolatka. Stwierdziliśmy, że Marek nie powinien trafić do całodobowej instytucji; chcieliśmy, aby pozostał w swoim środowisku, mieszkał nadal w swoim własnym domu. Byliśmy przekonani, że jest w stanie poradzić sobie sam, oczywiście z pomocą zaprzyjaźnionych osób. Marek dostał wsparcie psychologiczne i emocjonalne, głównie ze strony innych rodziców ze Stowarzyszenia, ale także ze strony innych środowisk (wspólnota religijna). Ważną rzeczą było uporządkowanie spraw urzędowych i prawnych, w czym pomógł prawnik z Polskiego Związku Niewidomych, kolejna osoba z kręgu.

Przy jego pomocy uporządkowane zostały najważniejsze dokumenty, sprawy finansowe, ubezpieczeniowe. Marek musiał się zmierzyć też ze zwykłą codziennością: robieniem zakupów, gotowaniem, sprzątaniem – tu wspomagali go pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoby niepełnosprawne przez rodziców są często traktowane jak małe dzieci, za które wszystko trzeba zrobić. Często nie mają szans, żeby się czegoś nauczyć, wymaga to bowiem więcej czasu, cierpliwości, np. nauczanie syna/córki, jak kroić chleb, zmienić worek w odkurzaczu, nastawić pralkę.

Dzisiaj Marek radzi sobie coraz lepiej. Nie czuje się samotny. Przez dwa miesiące będzie mieszkać w prowadzonym przez PSONI mieszkaniu treningowym przy ul. Oszmiańskiej w Warszawie, gdzie uczy się zaradności, samodzielności, niezależności, zasad społecznego życia. W tym czasie łazienka w jego mieszkaniu zostanie wyremontowana, tak by mógł z niej bezpiecznie korzystać.

Kręgi w całym kraju

W naszych organizacjach takie małe sieci wsparcia powstawały już wcześniej. Tylko nie były tak nazywane. Tworzyli je głównie rodzice zakładający daną organizację, zaprzyjaźnieni ze sobą; były to grupy samopomocowe. Nazwa „kręgi wsparcia” oraz cała idea budowania bezpiecznej przyszłości dla osób niesamodzielnych, przygotowania rodzin, budowania przyszłości ich dorosłych, ale

niesamodzielnym dzieci, jest w naszych środowiskach coraz bardziej powszechna. Przy organizacjach powstają mini sekcje środowiskowego wsparcia. W środowisku skupionym wokół Warszawskiego Forum programem kręgów interesuje się coraz więcej rodzin. Do współpracy udało się pozyskać wolontariuszy; jest wśród nich sporo osób spoza kręgu rodzinno-przyjacielskiego, na przykład znajomi z pracy, osoby ze wspólnot mieszkaniowych czy klubów zainteresowań.

Wierzmy, że podobne sieci wsparcia mogą powstawać w wielu miejscach w Polsce. Mamy koncepcję, dobre doświadczenia, narzędzia do pracy z rodzinami, z otoczeniem społecznym. Do naszej idei przekonujemy inne organizacje, środowiska osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także władze samorządowe oraz instytucje działające w danym rejonie: Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, placówki służby zdrowia, centra wolontariatu, inne instytucje czy organizacje.

Osoby zainteresowane koncepcją kręgów wsparcia zachęcamy do przeczytania podręcznika „Bezpieczeństwo i ochrona”, w którym zawarte są główne idee systemu kanadyjskiego oraz opisane są polskie przykłady kręgów. Książkę można otrzymać w siedzibie Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niewidomych i Słabowidzących „Tęcza” w Warszawie przy ul. Kopińskiej 6/10, tel. 22 822 03 44. Można też do nas napisać, e-mail: tecza@idn.org.pl

Rodzice z niepełnosprawnościami w Polsce

[Agnieszka i Roman Kwitlińscy](#)

rodzice niepełnosprawnego dziecka

29 listopada 2017 roku w Warszawie odbyło się seminarium na temat rodzicielstwa osób z niepełnosprawnościami (RzN). Udział w nim wzięli:

- Dr Dorota Wiszejko-Wierzbicka (ekspertka Instytutu Spraw Publicznych, Uniwersytet Humanistyczno-społeczny (Uniwersytet SWPS),
- Dr Mariola Raław (ekspertka Instytutu Spraw Publicznych, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego),
- Łukasz Borowski (przedstawiciel patrona strategicznego ZUS),
- zaproszeni goście oraz osoby najlepiej znające ten problem, czyli niepełnosprawni rodzice.

Spotkanie zostało podzielone na dwie części. W pierwszej zapoznano zebranych ze wstępnymi wynikami badań ilościowych i jakościowych i zwrócono uwagę na najważ-

niejsze problemy rodziców z niepełnosprawnością. Druga część to praca w grupach roboczych:

1. Rodzic i praca (godzenie obowiązków rodzinnych i zawodowych, uwarunkowania aktywności zawodowej).

2. Rodzic i instytucje (relacje z instytucjami, zasady udzielania i korzystania z usług).

3. Rodzic i służba zdrowia (opieka ginekologiczna i służba zdrowia – bariery i wyzwania).

4. Rodzice, relacje, więzi (zasady pomagania w środowisku rodzinnym oraz najbliższym otoczeniu społecznym).

Celem spotkania było zbadanie problemów i zapoznanie się z oczekiwaniami RzN oraz wypracowanie postulatów i rozwiązań wspierających tę grupę rodziców.

Wyniki badań, z którymi zapoznali zebranych dr Doro-
ta Wiszejko-Wierzbicka oraz dr Mariola Raćław, opierały się na informacjach uzyskanych podczas 50 wywiadów z rodzicami z różnymi rodzajami niepełnosprawności, pochodzącymi z małych i dużych ośrodków. Pokazały one, że grupa tych rodziców jest bardzo zróżnicowana. Są wśród nich osoby świadome swoich praw, dążące do samorealizacji i zaspokojenia potrzeb swoich bliskich. Niestety, dużą część stanowią osoby potrzebujące wsparcia, nie mające żadnej wiedzy na temat możliwości dostępu do już istniejących form pomocy.

Okazało się, że w społeczeństwie jest za mało organizacji działających na rzecz RzN oraz niewystarczająca liczba specjalistów, którzy w sposób kompleksowy zaj-

mowaliby się tymi problemami. Brakuje programów oraz wypracowanych schematów działań w instytucjach publicznych czy też prowadzonej w tym kierunku polityki rodzinnej. Skutkuje to pozornymi działaniami, które mijają się ze zgłaszanymi potrzebami i w żaden sposób nie przynoszą rozwiązań.

Bardzo ważnym problemem, o którym mówiły prowadzące, jest podejście ludzi pracujących w instytucjach państwowych, z którymi stykają się RzN. Brak dobrej woli i umiejętności oraz stereotypowe myślenie o ludziach z niepełnosprawnością skutkuje tym, iż zainteresowani nie chcą zwracać się o pomoc do instytucji, które są utworzone, aby przychodzić im z pomocą. Rodzice boją się możliwości odebrania dzieci, jeśli zostaną uznani za niezdolnych do sprawowania opieki rodzicielskiej lub skierowania do ich domów osób nadmiernie interweniujących w ich prywatne życie.

Nie można pominąć postrzegania RzN przez społeczeństwo. Są to postawy skrajne, od niedowierzania, niezdrowej ciekawości i współczucia do pełnego zrozumienia i chęci udzielenia pomocy. Pozytywna jest zauważalna zmiana pokoleniowa. Młodzi ludzie przyjmują rodzicielstwo osób z niepełnosprawnościami jako coś naturalnego, przyjmują różne postawy. Niektórzy są wycofani i wspierani tylko przez rodzinę i najbliższych. Inni wykazują się dużą zdolnością przystosowania, szukają rozwiązań wszelkimi sposobami i walczą o swoje prawa.

Praca w grupach tematycznych miała na celu sformułowanie wstępnych postulatów i wniosków, dzięki którym RzN będą mogli lepiej funkcjonować w społeczeństwie. Poddanie pod dyskusję problemów, z jakim spotykają się te osoby, powinno skutkować lepszym ich rozpoznaniem i być może wypracowaniem uregulowań prawnych. Propozycje zapisów Karty Praw Rodziców z niepełnosprawnościami zamieszczam poniżej.

Ja, jako mama dziecka z niepełnosprawnością, wyniosłam z tego spotkania jedną bardzo ważną myśl. Jako rodzice musimy wzmacniać pewność w naszych dzieciach, że tylko jako świadomi swoich zalet dorośli, będą mogły zmierzyć się z rzeczywistością. Powinniśmy także rozmawiać z dziećmi na tematy rodzicielstwa, by podejmowały dobre decyzje w dorosłym życiu. I zawsze je wspierać.

PROPOZYCJA KARTY PRAW RODZICÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Każdy rodzic z niepełnosprawnością powinien mieć zagwarantowane:

- 1. Prawo do poszanowania podmiotowości oraz indywidualnego potencjału.** Każdy rodzic zasługuje na podmiotowe traktowanie i dostrzeganie jego indywidualnych zasobów.

2. Prawo do zabrania głosu i bycia wysłuchanym.

Rodzice z niepełnosprawnością mają prawo do podmiotowego traktowania przez otoczenie, a zwłaszcza osoby oraz instytucje zajmujące się pomaganiem. Rodzice z niepełnosprawnościami powinni być traktowani jako eksperci w sprawie własnych potrzeb. Jest to podejście przeciwne w stosunku do paternalistycznego („odgórnego”) sposobu narzucania form czy natężenia pomocy i wsparcia, bez wsłuchania się w rzeczywiste potrzeby rodziców z niepełnosprawnością.

3. Prawo do kompleksowej i adekwatnej pomocy.

Rodzice z niepełnosprawnością mają prawo do otrzymania pomocy, która będzie w sposób zindywidualizowany dopasowana do ich rzeczywistych potrzeb. Państwo powinno zadbać o narzędzia do rozpoznawania potrzeb rodziców z niepełnosprawnością, stworzenie elastycznych form wsparcia oraz monitorowania zasad i jakości dostarczanej pomocy. Wiąże się to ze stworzeniem funkcji/stanowiska koordynatora czy „doradcy rodzinnego”, którego zadaniem byłoby rozpoznawanie potrzeb oraz konstruowanie i wdrażanie różnych form pomocy „skrojonej do rzeczywistych potrzeb rodziny”.

4. Prawo do świadomego przygotowania do roli rodzica, uwzględniające dostęp do informacji o ist-

niejących rozwiązaniach, ułatwiających codzienne funkcjonowanie rodziców z niepełnosprawnością (m. in. do sprzętów czy usług). Rodzice z niepełnosprawnością mają prawo do pełnej informacji, opierającej się na aktualnym stanie wiedzy oraz prawo do dostępu do szkoleń, kursów podnoszących ich umiejętności i kompetencje rodzicielskie (np. w szkołach rodzenia).

- 5. Prawo do odpowiedniej, dostosowanej do potrzeb opieki ginekologiczno-położniczej i wsparcia matek z niepełnosprawnością w ich miejscach zamieszkania.** Kobiety z niepełnosprawnością powinny mieć zagwarantowany dostęp do usług publicznej służby zdrowia w okresie ciąży, porodu i połogu, dostosowany do ich potrzeb, z uwzględnieniem m.in. zaopatrzenia placówek w odpowiedni sprzęt medyczny, usług asystenta osoby niepełnosprawnej, tłumacza języka migowego i odpowiednio przeszkolonego personelu medycznego. Gminy i powiaty na swoich terenach powinny dążyć do stworzenia i utrzymania placówek medycznych, specjalizujących się w usługach służby zdrowia oferowanych rodzicom z niepełnosprawnością. Powinny również rozwijać placówki wsparcia psychologicznego, które mogłoby być udzielane rodzicom z niepełnosprawnością, zwłaszcza w pierwszym okresie po urodzeniu dziecka.

- 6. Prawo do świadczeń finansowych, wynikających z niepełnosprawności, bez względu na sytuację zawodową i otrzymywane wynagrodzenie z pracy.** Świadczenia wynikające z niepełnosprawności oraz wynagrodzenie z tytułu pracy osób z niepełnosprawnością muszą być traktowane rozłącznie. Są to różne, niezależne kategorie finansowe. Niepełnosprawność nie może okradać budżetu rodzinnego i zmuszać do dodatkowego zatrudnienia rodzica z niepełnosprawnością w celu zaspokojenia jego potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych.
- 7. Prawo do godnego życia i pełnej samorealizacji w życiu zawodowym i osobistym.** Aktywność zawodowa rodziców z niepełnosprawnością jest ważna dla ich rodzin oraz samych rodziców. Państwo powinno zachęcać pracodawców do korzystania z rozwiązań, ułatwiających łączenie obowiązków rodzicielskich z aktywnością zawodową, w tym: do elastycznego czasu pracy, tworzenia odpowiednich warunków w miejscu zatrudnienia dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności zatrudnionego, sprawiedliwego wynagrodzenia adekwatnego do kompetencji osób pracujących oraz wsparcia asystenckiego w miejscu pracy.

8. Prawo do wsparcia w procesie edukacji dziecka lub dzieci. Państwo wszelkimi środkami powinno zachęcać samorządy oraz placówki edukacyjne do dostosowania organizacji pracy placówek, programów do potrzeb dzieci rodziców z niepełnosprawnością oraz samych rodziców. Samorządy powinny dążyć do przeszkolenia pracujących nauczycieli w zakresie potrzeb rodziców z niepełnosprawnością. Kwestie związane z rodzicielstwem osób z niepełnosprawnością powinny być włączane do programów edukacyjnych szkół, a także działań organizacji pozarządowych.

Plan na wiosnę

Przemysław Barszcz

leśnik, prezes Polskiej Fundacji Przyrodniczo-Leśniczej
w Krakowie

Wiosenne zmiany w przyrodzie zachęcają do tego, aby wybrać się w plener. Pomysłem na rozpoczęcie sezonu wraz z dziećmi może być prosty i ciekawy scenariusz spędzenia kilku godzin w lesie, łączący edukację z rekreacją.

Do przeprowadzenia zajęć, które pomimo edukacyjnej natury, dostosowanej do sposobu poznawania świata przez dzieci niewidome i słabowidzące, mają co najmniej w tej samej mierze charakter zabawy co nauki – potrzebny jest po prostu las.

Jak się wszystko zaczyna, czyli jak powstaje i funkcjonuje las

Zacznijmy od nasiona, czyli od początku. Wyszukajmy wspólnie z dzieckiem owoce drzew leśnych: kolczastą bukień buka zwyczajnego, żołądzie dębowe lub szyszkę (w rozumieniu botanicznym szyszka jest kłosem

zarodnionośnym roślin nagonasiennych, do których zaliczają się drzewa iglaste, czyli w sensie pełnionej funkcji odpowiednikiem owocu lub owocostanu u drzew liściastych, zaliczanych w większości do okrytonasiennych).

Pozwólmy dziecku na samodzielne poszukiwania. Już samo zejście ze ścieżki dostarczy mu wielu cennych informacji. Wyczuwalne pod stopami miękkie runo i ściółka złożona z rozkładających się liści i igieł, jest niezbędną

Runo i ściółka lasu to miejsce największej różnorodności życia

nym elementem lasu. Warstwy runa i ściółki zasilające glebę w substancje odżywcze, to warstwy, w których dokonują się najdonioślejsze i niezbędne dla lasu procesy. To w nich koncentruje się największa różnorodność leśnego życia: niezliczonych dżdżownic spulchniających glebę, mrówek, skoczogonków i innych owadów, pajęczaków, krocionogów, grzybów rozkładających materię organiczną i korzystających z tego korzeni.

Uginające się pod stopami warstwy runa i ściółki działają jak gąbka. To one dostarczają kiełkującym nasionom substancji odżywczych i zmagazynowanej w nich wody. Przykucnijmy i rozpocznijmy poszukiwania. Niech

Wysiane z szyszki nasiona dają początek młodym drzewom

dziecko wyczuje dłonią łodyżki i liście borówek, miękki mech płonnik i butwiejące liście.

Następnym krokiem jest odnalezienie nasion. Nie będzie to trudne. Strategia powstawania kolejnych pokoleń drzew polega na produkowaniu milionów nasion, z których część, w odpowiednich warunkach, kiełkuje i staje się młodym drzewkiem. Z pewnością więc już po krótkich poszukiwaniach znajdziemy szyszki lub nasiona drzew liściastych. Wytlumaczymy wówczas, że to, co dziecko trzyma w dłoni, jest początkiem leśnego życia, potrzebującego wilgotnej, żyznej gleby i osłaniającego ją runa.

Młode pokolenie

Z nasion kiełkują młode drzewa. Zadaniem leśników jest stworzenie im odpowiednich warunków, by mogły po kilkudziesięciu lub więcej latach dorosnąć do wielkich rozmiarów i zastąpić rodziców. Wspólnie odnajdźmy młode drzewko. W ten sposób dojdziemy do kolejnego, po obsiewie i kiełkowaniu, zagadnienia, czyli odnawiania lasu.

Las to najbardziej złożony ekosystem w naszej strefie klimatycznej. Jednocześnie jest rodzajem najbardziej przyjaznej nam „fabryki” zapewniającej czyste powietrze, magazynującej i oczyszczającej wodę i dostarczającej niezbędnego nam drewna. Aby las mógł funkcjonować i aby ludzie mogli korzystać z jego dobrodziejstw, konieczne jest zapewnienie mu możliwości stałego odnawiania się. Zwróćmy uwagę dziecka na ciągłość trwania

Młode drzewa powstają poprzez obsiew i odnowienie naturalne lub hodowane są na szkółce leśnej, z której trafiają do lasu

lasu: drzewa dorastają a następnie są zastępowane przez nowe pokolenia. Nasiona, które znajdziemy są świadectwem, że pod okapem dorosłych drzew trwają już przygotowania do wzrostu młodych drzew.

Las jest ostatecznym zbiorowiskiem roślinnym, do jakiego dąży przyroda w naszym regionie. Trwałość lasu jest podstawą prowadzonej w Polsce gospodarki leśnej, opartej na zgodnej z naturą zasadzie: co jest lasem, powinno nim pozostać.

Jak zapewnić trwałość lasu? Leśnicy wykorzystują dwie drogi: odnowienie naturalne i sadzenie młodych sadzonek. Wodząc dłonią wokół siebie, dziecko wyczuje wielką ilość młodych drzewek. To odnowienie naturalne – drzewka, które wykiełkowały i wyrosły w odpowiednich warunkach. Opadające nasiona miały więc odpowiednią ilość żyznej gleby, wody i światła do początkowego rozwoju. Jeżeli warunki są trudne, na zrębie lub jeszcze pod osłoną dorosłego drzewostanu sadi się drzewka wyhodowane w szkółce leśnej.

Hodowla lasu, czyli dlaczego w lesie ścina się drzewa

Zwróćmy uwagę dziecka, że po wykiełkowaniu, w kolejnym etapie dla rosnących drzewek niezbędne jest światło. Bez niego drzewka nie przeżyją. Muszą poczekać, aż dorosłe drzewo przewróci się, pozostawiając po sobie lukę i zapewniając dostęp wystarczającej ilości życiodajnego światła – albo aż miejsce dla nich zrobi człowiek.

To dlatego drzewa w lesie są wycinane. Jeżeli nie wycinałoby się drzew, młode pokolenie nie mogłoby się rozwinąć. Człowiek naśladuje więc naturę. Część drzew pozostawia się, aby po osiągnięciu sędziwego wieku opanowały je owady i grzyby. One również są w lesie niezbędne i potrzebują swojego miejsca. Takie drzewo w końcu przewróci się pod naporem wiatru, pozostawiając po sobie wolne miejsce. Dopływ światła sprawi, że

Drzewa dążą do światła

młode drzewka, które czekały na ten moment przez wiele lat, rozpoczynają szybki wzrost w górę. Pnie takich drzew pozostawia się w lesie. Przez wiele lat będą miejscem życia wielu organizmów, które doprowadzą w końcu do tego, że drewno rozłoży się i użyźni glebę, z której wyrosło.

Nie możemy jednak wszystkiego pozostawić procesom naturalnym. Las, pozostawiony samemu sobie, oczywiście, przetrwałby, jednak ludzie pozbawieni możliwości korzystania z niego, musieliby zastąpić drewno

czymś innym. Porozmawiajmy przy tej okazji z dzieckiem, jak wiele niezbędnych nam rzeczy, których używamy codziennie, wykonanych jest z drewna: meble, konstrukcje domów, narzędzia, zabawki, papier... Wszystkie te rzeczy, jeżeli do wykonania ich nie użylibyśmy drewna z lasu, musiałyby być wykonane z innego surowca. Su-

Wiekowe drzewa padają same lub są wycinane. Jest to konieczne, by powstało miejsce dla nowego pokolenia

rowca, który trzeba byłoby wyprodukować w fabryce, nie tak już przyjaznej środowisku jak las. Drewno to także

potrzebna nam energia, którą słońce przekazuje pniom drzew – a następnie użytkującym las ludziom.

To dlatego drzewa są wycinane. Wytlumaczmy dziecku, że w ten sposób ludzie, którzy muszą korzystać z natury a jednocześnie są jej częścią, zyskują niezbędne drewno, a odślaniane stopniowo, wraz z kolejnymi, powtarzanymi przez wiele lat, cięciami młode pokolenie drzew zyskuje światło. To najbardziej ekologiczny, oparty na obserwacji natury sposób produkcji, polegający na stopniowym pozyskiwaniu tego, co daje nam przyroda, w taki sposób, aby las mógł jednocześnie rozwijać się i trwać.

Potrzebujemy darów lasu i chcemy zapewnić jego nieprzerwane trwanie. Dlatego wyznaczanie drzew do wycięcia jest skomplikowaną, wymagającą doświadczenia i wiedzy sztuką, dostosowaną do gatunków drzew i miejscowych warunków przyrodniczych, jakie w nim panują. Każde pojedyncze drzewo oceniane jest indywidualnie – czy moment na jego wycięcie jest właściwy, to znaczy, czy zdążyło się ono obsiać i czy, naśladując naturę i wycinając je, dostarczymy światło potrzebującym go młodym drzewom, a przy okazji zyskamy zdrowe, pełnowartościowe drewno. Korzystając w odpowiednim momencie z tego, co daje nam przyroda, okazujemy w ten sposób szacunek jej darom. W ten sposób, dbając o las, zapewniając jego trwanie i korzystając ze wszystkich jego dobrodziejstw, otrzymujemy jednocześnie wyjątkowy „produkt uboczny” – drewno.

Zachęćmy dziecko, by jeszcze raz samodzielnie prześledziło drogę od nasiona, przez porastające dno lasu młode drzewa aż po wyczuwalną dłonią korę okrywającą pnie potężnych drzew. Wytlumaczmy, że w ten sposób przebiega cykl życia i trwania lasu – procesy, których częścią jest człowiek.

Leśny magazyn

Poznając życie lasu i wędrując leśnymi drogami, poszukajmy składu drewna: ułożone wzdłuż drogi pnie

Leśny skład drewna. To koniec cyklu produkcji, a zarazem początek nowego życia. Dzięki przemysłanemu użytkowaniu las wokół może trwać nadal

nazywane dłużycami, lub pocięte na metrowej długości, ułożone w stos wałki przeznaczone na opał lub do produkcji papieru. Pozwólmy dziecku, z zachowaniem należytej ostrożności, dotknąć drewna – powierzchni pni i jego bodźcujących dłoni szorstkich przekrojów. Jeszcze raz podkreślimy niezbędność i ekologiczny charakter tego surowca. Zwróćmy też uwagę, że wokół leśnego składu drewna nadal rośnie i rosnać będzie las, a przemysłane wycięcie drzewa było pierwszym krokiem do jego odnowienia.

Na koniec nie zapomnijmy, że po każdej wizycie w lesie trzeba przejrzeć skórę ze względu na kleszcze.

(Zdjęcia Przemysław Barszcz)

Warto być szczęśliwym!

Zofia Krzemkowska

tyflopedagog, wieloletni pracownik Ośrodka Szkolenia i Rehabilitacji PZN „Homer” w Bydgoszczy

Szacuje się, że w Polsce jest siedem tysięcy głuchoniewidomych. Pomocą, poradą, wolontariuszami służy im Towarzystwo Pomocy Głuchoniewidomym działające w różnych ośrodkach na terenie Polski zrzeszające około trzy i pół tysiąca członków. Do nich należy zwracać się z wszelkimi swoimi sprawami. Na głuchotę ma wpływ także wiek. Od 15 lat należę do tej grupy osób, przy czym słuch słabnie stopniowo. Obecnie muszę korzystać z dwóch aparatów słuchowych i powinnam je nosić przez cały dzień. Wolałabym posługiwać się nimi tylko wtedy, gdy jest to konieczne. Opinie o aparatach są różne. Jednym przeszkadzają, inni je akceptują i noszą zawsze.

Bezpośrednio z problemem głuchoniewidomych zetknęłam się w Ośrodku Rehabilitacji i Szkolenia PZN w Bydgoszczy, którego dyrektorem wówczas był Józef Buczkowski a pracownikami inżynierowie: Józef Kowalczyk i Jerzy Słowiński. Niektórych głuchoniewidomych uczyłam brajla. Nieliczni znajdowali pracę w swoim miejscu zamieszkania w spółdzielniach, po odbytej u nas

rehabilitacji i szkoleniu. Były to wówczas duże osiągnięcia, o których się już nie pamięta.

Kupiłam książkę „Życie w zachwycie bez wzroku i słuchu”. Kosztuje 20 złotych, liczy 127 stron. Wydawcą i dystrybutorem książki jest wydawnictwo Edycja Świętego Pawła w Częstochowie. Sprowadziła mi ją bydgoska księgarnia, a inspiracją zakupu była audycja „Twarzą w twarz” w I Programie Polskiego Radia – w którym wystąpiła jedna z autorek książki Agnieszka Majnusz.

Książka zawiera wiele kolorowych zdjęć wykonanych przez Agnieszkę Majnusz, która rozmawia z Krzysztofem Wostalem – głuchoniewidomym bohaterem. Na okładce jest jego zdjęcie. Pan w ciemnych okularach. Zdjęcia wewnątrz książki ilustrują odbyte podróże, wzbogacając treść opisywanych wrażeń.

Uważam, że Towarzystwo „Larix” działające w Spółdzielni „Nowa Praca Niewidomych” w Warszawie, typujące i nagrywające książki dla niewidomych powinno ją uwzględnić w swoich planach, udostępniając szerszemu ogółowi zapoznanie się z treścią książki. Zachęcam do tej lektury nie tylko głuchoniewidomych i ich rodziny, ale

także innych czytelników ceniących aktywność i dążenie do szczęśliwego życia mimo przeciwności losu.

O autorach książki „Życie w zachwycie bez wzroku i słuchu” – kim są?

Krzysztof Wostal przedsiębiorca, pedagog, nauczyciel, szkoleniowiec, lubi koleje i podróże. Aktywnie działa na rzecz osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi. Człowiek wszechstronny.

W rozdziale *Głuchoślepotą* pisze: mam 44 lata. Utrata słuchu nastąpiła później niż wzroku. W lewym uchu nie mam rozumienia mowy. Gdy ktoś do mnie mówi, słucham prawym uchem. Aparaty pomagają, ale nigdy nie jest to tak, że w cudowny sposób zwracają nam słuch. Urodziłem się z jaskrą – chorobą oczu. Do szóstego roku życia słabo ale widziałem na oboje oczu. Przeszedłem sześć operacji. Siódma operacja wszystko zniszczyła. Zawsze pisałem brajlem. Obecnie ani w jednym, ani w drugim oku nie mam poczucia światła. Słuch straciłem nagle w 1999 roku. Do aparatów przekonałem się po trzech latach użytkowania. Korzystam z białej laski. Dawniej miałem przed nią opory.

Agnieszka Majnusz – pedagog, doradca zawodowy, szkoleniowiec, tłumacz, przewodnik osób głuchoniewidomych, tłumacz języka migowego, miłośniczka polskiego języka migowego (PJM), taniego podróżowania oraz górskich wędrówek.

W przedmowie do książki, którą opracowała, Agnieszka pisze, osobowość Krzysztofa: pozytywne usposobienie, uśmiech i energia od razu mi się spodobały i wiedziałam, że chciałabym poznać go bliżej. Uczyniłam Krzysztofa jednym z czterech bohaterów mojej pracy dyplomowej z psychologii na temat: „Przekraczanie granic przez głuchoniewidomych – transgresja”. Być może czasem musimy zobaczyć siebie na tle innych, aby zobaczyć to, co mamy. Zaczęłam lepiej rozumieć świat głuchoniewidomych. Poznaliśmy się w pociągu, jadąc do Warszawy na konferencję.

Jak powstawała książka?

Były i są nadal przeprowadzane z Krzysztofem wywiady, programy, ale książka jest jedna. Praca nad nią była wieloetapowa. Zaczęła się podczas spotkań kawiarnianych – rozmów przy stoliku – pytań i odpowiedzi. Ponieważ przez dłuższy czas przebywałam w Irlandii, były rozmowy telefoniczne i maile jako kolejny etap pracy nad książką.

Zawiera ona następujące zagadnienia: głuchoślepotą, dzieciństwo, edukacja, kariera zawodowa, praca społeczna, wyróżnienia, czas wolny, o sobie, podsumowanie. Wstępem opatrzył ją Krzysztof. Ja zachęcam szczególnie do zapoznania się z obszernym rozdziałem *Rozmowy z Krzysztofem*, był przecież też ojcem. Wydaje się najciekawszy. Najbardziej różnorodny.

Pierwsi czytelnicy

Czytając odnosi się wrażenie, że mimo braku zmysłu wzroku i słuchu, bohater widzi i słyszy więcej niż człowiek sprawny – Damian.

Zaczynając lekturę obawiałem się, że książka na siłę będzie mi pokazywać wyidealizowany świat z ograniczeniami, Na szczęście się myliłem. Jest to prawdziwa do bólu książka – Piotr.

O edukacji i karierze zawodowej Krzysztofa

Od 1980 roku uczęszczałem do szkoły dla niewidomych w Krakowie przy ul. Tynieckiej. Wiele jej zawdzięczam. Nigdy nie nauczyłbym się tyle w szkole zwykłej co właśnie w tej krakowskiej dla niewidomych. W Piekarach Śląskich gdzie mieszkałem, uczyłem się w Liceum Ogólnokształcącym. Ukończyłem Pomaturalne Studium Informatyczne w Katowicach oraz Pedagogikę Animacja Środowisk Lokalnych również w Katowicach.

Pracowałem jako: informatyk, specjalista ds. personalnych, telemarketer, prowadziłem autorski program radiowy, od 2000 roku jestem instruktorem prowadzącym szkolenia i wydaje mi się, że to zajęcie będzie dla mnie wiodące. Pracuję także w Towarzystwie Pomocy Głuchoniewidomym. W podsumowaniu pisze o Krzysztofie były przewodniczący TPG Grzegorz Kozłowski. Oto fragment tej wypowiedzi. Zналиśmy się 10 lat. Wiedziałem, że jest to osoba nieprzeciętna. Woli działać niż siedzieć

z założonymi rękami. Ma w sobie chęć do poznawania świata oraz otwartość. Jest odczytany. Ma naturalną chęć dzielenia się z innymi swoim doświadczeniem i wiedzą. Tak naturalnie to z niego wypływa. Potrafi pytać, jeśli czegoś nie wie.

Jestem człowiekiem szczęśliwym. Mnóstwo rzeczy mnie zadziwia i zachwyca – w ogóle życie jest fascynujące. Jak żyć, by być szczęśliwym? Żyć tu i teraz, kochać ludzi. Robić coś dla innych, bo dobro, które zasiejemy powraca do nas...

Podążaj za marzeniami

Mikołaj Jabłoński

Inicjator Ogólnopolskiego Konkursu Uzdolnionych Ludzi
Artystycznie Różnorako

Hasło z pozoru banalne, lecz czasem niesamowicie trudne do realizacji, bo zwykle na każdej drodze do celu stoją przeszkody. Mogą być nimi: brak pieniędzy, brak zdrowia lub pewności siebie. Jeśli jednak zrobimy pierwszy krok, to już jesteśmy nieco bliżej spełnienia! Dla

niektórych tym krokiem było wzięcie udziału w IV edycji Festiwalu O.K.U.L.A.R.

Ogólnopolski Konkurs Uzdolnionych Ludzi Artystycznie Różnorako z początku był zaledwie rywalizacją sceniczną między uczniami ośrodków dla dzieci słabowidzących i niewidomych. Możliwość zaśpiewania przed jurorami znającymi się na kulturze i muzyce. W grudniu 2017 roku odbył się po raz czwarty w poszerzonym, festiwalowym wydaniu. Finał już po raz trzeci miał miejsce w Muzycznym Studio im. Agnieszki Osieckiej w Warszawie. W czasie czterech lat z małej sceny szkolnej przy ul. Koźmińskiej 7 wydarzenie to przeniosło się do miejsca, gdzie niejeden początkujący artysta chciałby wystąpić.

W jeden grudniowy weekend możemy spotkać się, aby wysłuchać najlepszych prac literackich, zobaczyć wystawę obrazów i tyflografik, jak również, żeby dowiedzieć się, jakie talenty sceniczne kryją się za murami polskich szkół dla dzieci z dysfunkcjami wzroku. W tym roku po raz pierwszy w festiwalu mogli wziąć udział także uczniowie placówek integracyjnych.

Tym razem piątkowe popołudnie finału IV edycji rozpoczęło się od prezentacji dwóch prac literackich. Dla niektórych wysłuchanie opowieści młodego chłopca, który spełnił swoje marzenie poprzez wyjazd do Londynu, było czymś niesamowitym, bo tę opowieść przedstawiła swoim głosem Joanna Kudelska, aktorka znana szczególnie z dubbingowania postaci Hermiony w serii filmów o Harrym Potterze.

Monodram „Selfie” Michała Orchowskiego z warszawskiego teatru „Kzeseiwo”, był kolejnym punktem programu i zdecydowanie pozostawił po sobie wiele refleksji. Melancholijny klimat rozwiali finaliście programu The Voice of Poland, czyli Damian Rybicki oraz Sami Harb. Momentalnie muzyczne studio przerodziło się w hollywoodzkie party.

Drugi dzień był jeszcze pełniejszy emocji i talentów różnorodnych. Spektakle najmłodszych wcale nie odbiegały poziomem od starszych kolegów. Żarty w których

każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Nie zabrakło zespołów oraz solowych wokalistów. Pojawiły się klimaty muzyki włoskiej, jak również przedwojennej. Zdecydowanie serca jurorów oraz widowni podbili uczniowie ośrodka im. Louisa Braille'a w Bydgoszczy, którzy zaprezentowali pokaz mody „internatowej”. Na naszej scenie również zadebiutował taniec w stylu hip hop oraz deklamacja poezji.

O.K.U.L.A.R. cieszy się coraz większym zainteresowaniem i co roku potwierdzają to Goście Specjalni, którzy zasiadają w jury oraz prezentują swój własny

repertuar, dając przykład, że warto podążać za marzeniami. Do tej pory w czterech edycjach pojawili się: Mery Spolsky, Izabela Trojanowska, Elżbieta Korczyńska, Filip Rychcik, Sami Harb oraz Damian Rybicki.

Piszę to jako pomysłodawca tego wydarzenia, a więc nie mogę kryć dumy, że po części moje dziecko tak się rozwija. Będąc jeszcze w liceum, marzyłem o festiwalu, który pomagałby ludziom o różnych talentach, przełamywać własne bariery. Nie chodzi tu o robienie kariery gwiazdy, lecz o poczucie, że „ja też potrafię!”. Demony, które pokonujemy w momencie pokazywania siebie innym – naszych emocji, uczuć i wizji świata, są wypędzane z naszej głowy. Kiedy raz pokażemy im, gdzie ich miejsce, to już nigdy nie będą nas paraliżowały i momentalnie te przeszkody stojące na drodze do spełnienia, okażą się być zaledwie kałużami, łatwymi do przeskoczenia.

(Zdjęcia Elżbieta Oleksiak)

Zjawisko całkowicie ludzkie – współpraca w pomaganiu

Mariusz Kowalski

wiceprezes Koła Powiatowego PZN w Toruniu

„BIEC, MÓC, POMÓC MIKOŁAJOWI ŚWIĘTEMU”
pod takim hasłem odbyły się mikołajki w Kole PZN w Toruniu. Wiara w Świętego Mikołaja zdaje się być proporcjonalna do ilości spotkanych pomocników owego świętego. W tym roku podopieczni Koła Powiatowego Polskiego Związku Niewidomych w Toruniu dzięki wsparciu Stowarzyszenia „Maraton Toruński” poczuili na własnej skórze ile waży spełnione marzenie. To duże i to małe. Dzieci napisały listy adresowane do Świętego Mikołaja pod kontrolą rodziców, opiekunów.

Korespondencja trafiła do biura PZN, a następnie do Fundacji „Verda”. Uczestnicy pół maratonu, osoby prywatne mogły poznać marzenia dzieci na fanpage'u – biegu Świętych Mikołajów. Darczyńcy, ludzie dobrej woli przygotowali prezenty według listy dla każdego dziecka.

Uczestnicy toruńskiego biegu podarowali naszym podopiecznym i ich rodzinom bliskość w spełnianiu marzeń. Dzięki lokalnemu przedsiębiorcy udało się zebrać

fundusze przeznaczone na zakup maszyny brajlowskiej oraz potrzebne do celów edukacyjnych kubarytmy, zestawy do kreślenia i rysowania z arkuszami folii (draftsmany) oraz Pen Friend 2 z naklejkami do tworzenia elektronicznych mówiących etykiet dla dziewięcioletnie-

go dziecka. Osoby całkowicie prywatne ufundowały specjalistyczną matę rehabilitacyjną, tablety, drewniane klocki, udźwiękowione kalkulatory oraz wiele innych niespodzianek.

Wszystkie prezenty zostały przekazane dzieciom i ich rodzinom podczas zabawy mikołajkowej zorganizowanej dzięki wsparciu Gminy Miasta Toruń.

Radosne wręczanie prezentów odbyło się w udostępnionej bezpłatnie Sali Widowiskowej „Domu Muz” na toruńskim Rudaku, gdzie mieści się też siedziba Koła Polskiego Związku Niewidomych.

W zabawach wspierali nas wolontariusze Fundacji „Verda” oraz przyjaciele naszego Koła. Dzięki wsparciu firmy Orange Polska S.A. zyskałszy materiały do realizacji warsztatów pod nazwą „Pryśły zmysły”. Warsztaty odbędą się w toruńskiej siedzibie Koła z inicjatywy i przy wsparciu Fundacji „Verda”. Dziękujemy. No i jak tu nie wierzyć w Świętego Mikołaja?

(Zdjęcia Mariusz Kowalski)

Polski Związek Niewidomych na rzecz niewidomych i słabowidzących dzieci oraz ich rodziców w 2018 roku

Jak co roku zadałam pytanie naszym jednostkom wojewódzkim – okręgom PZN, jakie imprezy planują dla dzieci i rodziców w 2018 roku. Otrzymałam odpowiedzi z siedmiu okręgów, zamieszczam je poniżej.

Z Okręgu Kujawsko-Pomorskiego napisała Anna Kruczkowska – kierownik działu rehabilitacji, sekretarz Zarządu Okręgu; z Okręgu Łódzkiego – Joanna Guberska-Kowalska; z Okręgu Podlaskiego – Krystyna Kowalczyk; z Okręgu Pomorskiego Magdalena Korewa-Łubniewska – specjalista ds. rehabilitacji; z Okręgu Podkarpackiego – Małgorzata Musiałek dyrektor Okręgu; z Okręgu Świętokrzyskiego Małgorzata Dudek i Piotr Franiek, z Okręgu Wielkopolskiego prezes Zarządu Koła w Lesznie – Jędrzej Antkowiak; Izabela Kowalczyk – specjalista ds. rehabilitacji w Okręgu.

Bardzo proszę o kontakt z poszczególnymi jednostkami PZN, jeżeli są Państwo zainteresowani udziałem w poszczególnych przedsięwzięciach.

Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski

85-090 Bydgoszcz, ul. Powstańców Wielkopolskich 33, tel./fax: 52 341 32 81, 341 59 80, 341 32 81; e-mail: kujawskopomorski@pzn.org.pl; www.kujawskopomorski.pzn.org.pl

1. W 2018 roku w okresie wakacji Okręg planuje zorganizować pięciodniowe edukacyjne zajęcia „Komputer ułatwia edukację” dla czworga dzieci w wieku szkolnym wraz z rodzicami. Tematyka zajęć dostosowana będzie do potrzeb dzieci z dysfunkcją wzroku w zakresie wykorzystania komputera w edukacji i będzie obejmowała między innymi:

- Możliwości przystosowania sprzętu komputerowego do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.
- Pokaz dodatkowego sprzętu specjalistycznego ułatwiającego pracę osoby niewidomej i słabowidzącej.
- Ustawienie kolorów i czcionek w systemie Windows.
- Ustawienie i obsługę programu udźwiękowiającego np. NVDA.
- Pracę w programie Microsoft Word.
- Wyszukiwanie informacji w Internecie, dostosowanie przeglądarki internetowej.
- Możliwości korzystania z biblioteki online.
- Skanowanie dokumentów i przetwarzanie na tekst. Konwertowanie tekstu na pliki audio.

- Technologie mobilne i ich wykorzystanie w edukacji.

Dzieci otrzymają zestawy pomocy edukacyjnych.

Dla uatrakcyjnienia pobytu i wypoczynku udostępnimy uczestnikom zabawki edukacyjne oraz gry planszowe dostosowane do możliwości osób niewidomych. Planujemy popołudniowe wyjście na zajęcia edukacyjne w ciekawe miejsca oraz spacer, w trakcie których zapoznamy uczestników z udogodnieniami w przestrzeni publicznej dedykowanymi osobom z dysfunkcją wzroku.

2. W ciągu całego roku dzieci oraz ich rodzice będą mogli korzystać ze wsparcia tyflopedagogicznego i pedagogicznego. Udzielane wsparcie dostosowane do indywidualnych potrzeb będzie dotyczyło np.: pomocy dydaktycznych, zabawek rehabilitacyjnych, zorganizowania przestrzeni niewidomemu dziecku oraz wszelkich wskazówek przyczyniających się do usamodzielniania niepełnosprawnego dziecka oraz optymalizacji warunków niezbędnych do funkcjonowania w środowisku szkolnym.

3. Jak co roku będziemy czynić starania o pozyskanie środków finansowych na zorganizowanie mikołajkowego spotkania integracyjnego.

Polski Związek Niewidomych Okręg Łódzki
90-721 Łódź, ul. Więckowskiego 13,
skr. Poczтовая 75, tel. 42 633 44 18; 632 74 51;
fax: 630 65 05;
e-mail: lodzki@pzn.org.pl, www.www.pznlodz.pl

Okręg Łódzki nie będzie realizował żadnych działań na rzecz dzieci w 2018 roku z powodu braku środków na ten cel. Dzieci w Okręgu nie są pozostawione bez pomocy dzięki Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno-Wychowawczy nr 6 im. mjr. Hieronima Baranowskiego oraz Stowarzyszeniu na Rzecz Rehabilitacji Osób Niewidomych i Słabowidzących „Spojrzenie”.

Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski
15-434 Białystok, ul. Biała 13/33,
tel./fax: 85 732 42 83;
e-mail: pznbial@wp.pl; www.pznbial.cba.pl

KALENDARZ IMPREZ DLA DZIECI Z OKRĘGU PODLASKIEGO NA ROK 2018

Lp	Termin	Koło	Nazwa imprezy	Organizator
1	styczeń/ luty	Augustów	Ferie zimowe, zajęcia świetlicowe.	MOPS „Nasza Ostoja”
		Białystok	Ferie zimowe, grupowe zajęcia integracyjne, wyjścia do kina; warsztaty z klockami LEGO; wizyta w PAPUGARNI, spotkanie z policjantem, poznanie psa przewodnika i jego Pani.	Koło PZN
2	luty	Suwałki	Choinka świąteczno-noworoczna.	Koło PZN
3	marzec	Suwałki	Pomoc socjalna dla dzieci i ich rodzin w ramach zbiórki żywności przeprowadzanych cyklicznie w Suwałkach.	Koło PZN
4	kwiecień	Suwałki	Spotkanie Wielkanocne.	Koło PZN
		Łomża	Spotkanie integracyjne w bibliotece książki mówionej.	Biblioteka Miejska w Łomży

5	maj	Hajnówka	Majówka – piknik rodzinny w plenerze.	Koło PZN
6	czerwiec	Augustów	Piknik rodzinny.	Koło PZN
		Białystok Hajnówka Mońki Sokółka Suwałki Zambrów	Dzień Dziecka – zabawy integracyjne, dyskoteka, poczęstunek, paczki ze słodyczami.	Koła PZN
		Łomża	Ognisko integracyjne.	Koło PZN
9	wrzesień	Zambrów	Piknik rodzinny.	„SZANSA” +
		Łomża	Spotkanie integracyjne – pożegnanie lata.	Koła PZN
10	październik	Wszystkie koła w Okręgu Podlaskim	Obchody DNIA BIAŁEJ ŁASKI.	Koła PZN
11	listopad	Białystok	Andrzejki – zabawy z wróżbą.	Koło PZN
		Łomża	Andrzejki – zabawy z wróżbą.	Koło PZN
		Suwałki	Bal andrzejkowo-mikołajkowy.	Koło PZN
12	grudzień	Wszystkie koła w Okręgu Podlaskim	Spotkanie opłatkowe.	Koła PZN
		Zambrów	Mikołajki	„SZANSA” + Koło PZN
		Augustów Białystok Hajnówka Mońki Sokółka	Choinka z wręczeniem paczek świątecznych.	Koła PZN

Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski przez cały rok 2018 (z wyjątkiem przerwy wakacyjnej) organizuje zajęcia integracyjne oraz rewalidacyjne, które odbywają się w świetlicy PZN oraz Poradni Diagnostyki i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niewidomej i Słabowidzącej, znajdującej się przy biurze PZN Okręgu Podlaskiego w Białymstoku.

Poradnia	Świetlica
tyflopédagog	teatrzyk dziecięcy „OCZKO”
terapeuta widzenia	zajęcia plastyczne
logopeda	zajęcia komputerowe
oligofrenopédagog	
masażysta	

Polski Związek Niewidomych Okręg Pomorski
80–261 Gdańsk, ul. Jesionowa 10,
tel./fax: 58 341 26 83; e-mail: pomorski@pzn.org.pl;
www.pomorski.pzn.org.pl

Okręg planuje następujące wydarzenia:

1. W lipcu wyjazd sportowo-rekreacyjny dla dzieci od 9. do 16. roku życia do Ośrodka Wypoczynkowego

„Kaszubski Bór” w Sominach. Główną atrakcją wyjazdu będą codzienne lekcje jazdy konnej.

2. W grudniu spotkanie mikołajkowe dla dzieci z dysfunkcją wzroku.

3. Szkolenia i konsultacje dla rodziców dzieci z terenu województwa pomorskiego dotyczące problematyki edukacji i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych. Szkolenia i konsultacje odbywają się w siedzibie Okręgu Pomorskiego PZN, w siedzibach kół terenowych naszego Związku, a także w innych instytucjach: szkołach, poradniach, bibliotekach (terminy do uzgodnienia z rodzicami).

Realizacja działań wymienionych w punktach od 1. do 2. uzależniona będzie od tego, czy otrzymamy na te cele środki finansowe w bieżącym roku.

Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki
80–261 Gdańsk, ul. Jesionowa 10,
tel./fax: 58 341 26 83; e-mail: pomorski@pzn.org.pl;
www.pomorski.pzn.org.pl

Okręg Podkarpacki realizuje następujące działania:

1. W ramach projektu „Kompleksowa rehabilitacja osób niewidomych i słabowidzących”:

- Usprawnianie widzenia z optometrystą w odpowiednio wyposażonym gabinecie (indywidualne zajęcia dla dzieci średnio 20 godz. na 1 dziecko).
- Zajęcia indywidualne z tyflopedagogiem – ilość godzin w zależności od potrzeb.

- Gimnastyka prozdrowotna pod okiem fizjoterapeuty cały rok raz w tygodniu 3 godz. W grupach 4-osobowych.
- 8 spotkań grupowych dla rodziców dzieci – z psychologiem, rehabilitantem, tyflopedagogiem, optometrystą. W tym samym czasie równolegle odbywają się zajęcia grupowe z dziećmi.

2. Poza projektem spotkania integracyjne z okazji Dnia Dziecka – w kołach.

3. Imprezę z okazji Świętego Mikołaja – dla wszystkich dzieci do lat 16.

4. Zajęcia w szkołach podstawowych, gimnazjach i średnich w celu przybliżenia problemów oraz potrzeb dzieci i młodzieży z dysfunkcją wzroku. Najpierw odbywają się zajęcia teoretyczne o organizacji: czym się zajmujemy, na rzecz kogo działamy, pokazujemy film „N Jak niewidomy”. Następnie jest część najbardziej oczekiwana przez dzieci i młodzież – zajęcia praktyczne, prezentacja sprzętu dla osób niewidomych, pomocy dydaktycznych, nauka pisma Braille’a, chodzenie z białą laską, prezentacja filmu z audiodeskrypcją itp.

5. W dniu 16 lutego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie przy ul. Hoffmanowej została otwarta wystawa „Zobaczyć w Ciemności”. Okręg był współorganizatorem a wzorowano się na wystawie w Warszawie. Młodzież oprowadza po pokoju, który jest całkowicie wyciemniony, znajdują się w nim różne przedmioty, które

osoby widzące rozpoznają za pomocą innych zmysłów niż wzrok. Wystawę można w każdej chwili zwiedzać. Pierwsze wrażenia osób, które przybyły na otwarcie wystawy, są niesamowite.

Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski
25-353 Kielce, ul. Czerwonego Krzyża 3;
tel./fax: 41 344 88 38;
e-mail: swietokrzyski@pzn.org.pl;
www: swietokrzyski.pzn.org.pl

Swoim najmłodszym członkom oferuje pomoc i wsparcie realizowane w ramach działalności Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Niewidomych i Słabowidzących w Kielcach. Dzieci otrzymują wsparcie obejmujące:

Konsultacje psychologiczne – indywidualne zajęcia prowadzone przez psychologa w zakresie komunikacji interpersonalnej, postaw niewidomych, rodzajów zaburzeń w zachowaniu, asertywności, umiejętności radzenia sobie ze stresem, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, korzystania z zasobów osobowościowych i środowiskowych, wspierania w samodzielności.

Zajęcia z zakresu orientacji w przestrzeni oraz samodzielnego poruszania się polegają na nauce pobierania informacji o otoczeniu zmysłami innymi niż wzrok. Zakres wsparcia obejmuje także zapoznanie z rodzajami białych lasek, pomoc w doborze odpowiedniej

białej laski, zapoznanie z technikami poruszania się z jej pomocą, a także techniki poruszania się z przewodnikiem.

Zajęcia z zakresu czynności życia codziennego i samoobsługi to rodzaj wsparcia ukierunkowany na te czynności, które osoby wykonywały przed uratą wzroku, bądź nie wykonywały ich nigdy.

Adaptacja przestrzeni, w tym przystosowanie pomieszczeń do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku.

Nauka korzystania ze specjalistycznych programów komputerowych – udźwiękowiających i powiększających.

Wsparcie w tym zakresie przeznaczone jest dla osób, które chcą zwiększyć swoją samodzielność w zakresie komunikowania się, pisanie, czytania.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka słabowidzącego i niewidomego. Wsparcie to obejmuje dzieci do 6. roku życia (dziecko odroczone od obowiązku szkolnego do 10. roku życia w przypadku niepełnosprawności sprzężonej), posiadające orzeczenie o niepełnosprawności z tytułu dysfunkcji wzroku.

Usprawnianie percepcji wzrokowej ma na celu rozwijanie umiejętności posługiwania się wzrokiem. Program zajęć dostosowany jest do możliwości wzrokowych i umiejętności posiadanych przez dzieci.

Usprawnianie percepcji dotykowej. Wsparcie w tym aspekcie stanowi bezpośrednie przygotowanie do nauki alfabetu Braille’a, rozwijanie umiejętności manualnych.

Usprawnianie ruchowe,

ma na celu wytworzenie właściwego zespołu postaw i nastawień, informowanie, hartowanie na bodźce środowiskowe, zdobywanie motorycznej sprawności i poprawę wydolności i postawy ciała.

Dobór pomocy rehabilitacyjnych optycznych i nieoptycznych. W ramach zadań projektowych istnieje możliwość skorzystania z porad optyka, optometrysty. Celem wsparcia tego typu jest poprawa ostrości wzroku osobom, którym zarówno klasyczne okulary, jak i żadna ingerencja chirurgiczna lub farmakologiczna nie podnosi poprawy widzenia.

Wsparcie informacyjne z zakresu instytucjonalnych form pomocy dla osób niepełnosprawnych, elementów doradztwa zawodowego, diagnozy potrzeb edukacyjnych.

Dodatkowo, specjalnie dla naszych najmłodszych podopiecznych, organizowane są integracyjne **zajęcia warsztatowe** o tematyce kulinarnej, plastycznej, mikolożkowej oraz wyjścia do kina, czy wycieczki.

W terminie 20.07 - 02.08.2018 r. zapraszamy do uczestnictwa w **usprawniająco-rekreacyjnym turnusie rehabilitacyjnym dla dzieci waz z opiekunami**, który odbędzie się w Ustroniu Morskim. Dla zainteresowanych oprócz zabiegów fizjoterapeutycznych oferujemy rehabilitację podstawową niewidomych i słabowidzących w zakresie tyflopedagogiki.

Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski
61-714 Poznań, Al. Niepodległości 29,
tel./fax: 61 847 46 16, 847 46 17;
e-mail: wielkopolski@pzn.org.pl;
www.pzn-wielkopolski.org.pl

Okręg Wielkopolski PZN jak co roku składa oferty konkursowe dotyczące działań skierowanych do dzieci.

1. Od marca br. w ramach projektu „Cztery pory roku” w świetlicy Okręgu odbywać się będą spotkania dla dzieci i młodzieży niewidomej i słabowidzącej z plastykiem, który pomoże wykonać prace dotyczące tematyki czterech pór roku. Uczestnicy zajęć wezmą udział w szesniodniowym wyjeździe nad morze.

2. Z okazji Dnia Dziecka w czerwcu planujemy zorganizować imprezę integracyjną urozmaiconą wieloma konkursami i atrakcyjnymi nagrodami.

3. Koła terenowe w naszym Okręgu również planują organizację imprez, w których biorą udział i młodszy i starsi członkowie kół, mile spędzając wspólnie czas.

Koło PZN w Kościanie dla 7 swoich podopiecznych planuje wyjazd pod hasłem „Być zdrowym jak ryba” do Nadleśnictwa w Sycowie oraz wyjazd integracyjno-kulturalno-edukacyjny do Poznania. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia dzieci otrzymają paczki ze słodyczami.

4. Klub Rodziców Dzieci Niewidomych i Słabowidzących działający przy naszym Okręgu, raz w kwartale organizuje spotkania rodziców ze specjalistami oraz

osobami niewidomymi, które dzielą się swoim doświadczeniem i pomagają rodzicom dzieci niewidomych w rozwiązywaniu problemów związanych z różnymi sytuacjami życiowymi. Klub z okazji Dnia Dziecka, święta Wielkiej Nocy i Świętego Mikołaja stara się o pozyskanie funduszy na upominki dla swoich podopiecznych.

**Koło PZN w Lesznie ul. J. Dąbrowskiego 45a;
64 100 Leszno; tel. 519 514 182**

proponuje:

1. Kręgielnię dostępną w każdy czwartek od godziny 14.15 do godziny 15.45, a 24 maja zawody o puchar Prezesa ZO PZN.

2. Kolonie letnie dla dzieci i młodzieży w Dźwirzynie od 11. 08. do 18. 08. (siedem noclegów) koszt 400 zł z ubezpieczeniem + dojazd PKP. W tym samym czasie także w Dźwirzynie turnus rehabilitacji podstawowej dla dzieci i młodzieży z rodzicami lub opiekunami. Dzieci mają koszt pokryty w ramach projektu.

3. „Spotkanie opłatkowe” 20.12. w Państwowej Szkole Muzycznej w Lesznie z kolędami i pastorałkami.

4. W każdy pierwszy i ostatni wtorek miesiąca w godz. od 12.00 do 16.00 porady prawne dla wszystkich osób z dysfunkcją wzroku z terenu powiatu leszczyńskiego.

5. Klub Aktywności Twórczej dla wszystkich członków PZN w Lesznie.

6. 29. 03. Świąteczne spotkanie z „Zajączkiem” w świetlicy PZN w Lesznie.

7. 23. 06. Piknik z okazji Dnia Dziecka i rozpoczęcia wakacji na Zalewie w Rydzynie, impreza plenerowa od godz. 10.00.

**Polski Związek Niewidomych Instytut
Tyflogiczny, Centrum Rehabilitacji
00–216 Warszawa, ul. Konwiktorska 9,
tel. 22 635 52 84;
e-mail: rehabilitacja@pzn.org.pl
www.pzn.org.pl**

1. Kolonie w Rabce-Zdroju – „Miście Dzieci Świata”

(Tytuł przyznany miastu 1 czerwca 1996 r. przez Kapitułę Orderu Uśmiechu, UNESCO i Wojewodę Nowosądeckiego, jako dowód uznania za pracę na rzecz dzieci).

Kolonie letnie dla dzieci niewidomych i słabowidzących w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących im. św. Tereski w Rabce odbędą się w dniach od 5 do 18 lipca. Kolonie organizujemy dla 20 dzieci z problemami wzroku w wieku 7–15 lat.

Całkowity koszt pobytu dziecka 2050 zł.

Uwaga! Rodzice powinni przywieść i odebrać dzieci z kolonii na swój koszt.

CENA OBEJMUJE:

- zakwaterowanie z pełnym wyżywieniem przez 14 dni,
- atrakcje na terenie Ośrodka (ognisko z kiełbaskami, dyskoteki, zawody sportowe),
- spacer i atrakcje na świeżym powietrzu (park zdrojowy z atrakcjami, wycieczki piesze w góry),
- zajęcia rehabilitacyjne z zakresu orientacji przestrzennej i terapii widzenia, kulinarne,
- wizyty kulturalno-edukacyjno-rekreacyjne (dwa razy Park Linowy i basen odkryty, Muzeum Zbójników i Górali, kompleks rekreacyjny Rabkoland),
- wycieczki autokarowe całodniowe (Zakopane, Wadowice),
- całodobowa opieka medyczna,
- opieki kadry wychowawców,
- ubezpieczenia NW i OC.

Do dyspozycji uczestników kolonii przeznaczone są pokoje grup internatowych – nowocześnie i dobrze wyposażone, przypominające domowe i ciepłe warunki. W pokojach zakwaterowanych będzie maksymalnie po 5 osób.

Ponadto Ośrodek dysponuje:

- dużą i przestronną jadalnię, gdzie podawane są smaczne, domowe posiłki i desery,
- dużą salą gimnastyczną ze sceną,
- dwoma placami zabaw z małym odkrytym basenem, trampoliną.

Zgłoszenia prosimy kierować do Centrum Rehabilitacji w Instytucie Tyflogicznym PZN do Elżbiety Oleksiak (oryginał lub skan wypełnionej karty kwalifikacyjnej uczestnika + kopia/skan orzeczenia o niepełnosprawności) na adres 00–216 Warszawa, ul. Konwiktorska 9, e-mail: eoleksiak@pzn.org.pl do dnia 15 kwietnia 2018 r. Po otrzymaniu dokumentów prześlemy dalsze informacje, m.in. dotyczące wpłat.

Uwaga! Rodzice wypełniają punkt II Karty kwalifikacyjnej uczestnika.

KARTA KWALIFIKACYJNA UCZESTNIKA do pobrania ze strony www.pzn.org.pl/kolonie-w-rabce-zdroju-miescie-dzieci-swiata

2. Turnus usprawniająco-rekreacyjny

Turnus odbędzie się w terminie od 25 czerwca do 8 lipca 2018 roku w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Matki Elżbiety Róży Czackiej w Laskach. Musi uczestniczyć w nim minimum 20 dzieci w wieku od 5 do 13 lat z problemami wzroku wraz z rodzinami.

Uczestnicy zakwaterowani będą w 24 pokojach 3-osobowych z łazienkami w internacie dziewcząt (11 pokoi na parterze i 13 pokoi na I piętrze).

Pokoje są zgrupowane po trzy tworząc oddzielne mieszkania z niewielkim salonem, jadalnią i aneksem kuchennym, zapewniając dostęp do kuchenki gazowej, lodówki, kuchenki mikrofalowej i czajnika elektrycznego. W sąsiedztwie jest pomieszczenie gospodarcze z pralką automatyczną oraz stanowiskiem do prasowania. Oprócz tego na terenie internatu znajduje się kuchnia i duża stołówka.

Ośrodek Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Laskach posiada aktualny wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych wzrokowo korzystających z dofinansowania.

Ośrodek zapewnia zaplecze do realizacji programu turnusu, form rehabilitacji i do zajęć rekreacyjno-wypoczynkowych.

Ośrodek posiada także:

- odpowiednią dla osób z uszkodzonym wzrokiem pracownię ceramiczną,
- konie i stadninę do prowadzenia hipoterapii,
- basen, w którym mogą odbywać się zajęcia rehabilitacyjne,
- pracownie dydaktyczno-rehabilitacyjne odpowiednio wyposażone: gabinet do zajęć logopedycznych, sale do zajęć muzyczno-ruchowych z instrumentami, sale do zajęć rehabilitacji ruchowej, gabinet usprawniania widzenia, gabinet psychologiczny,

sale do zajęć edukacyjnych, plastycznych i prowadzonych metodą Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne. Wszystkie pracownie są odpowiednio oświetlone i tak zorganizowane, żeby nie zagrażały bezpieczeństwu dzieci z dysfunkcją wzroku.

Ośrodek posiada oznaczenia w brajlu i powiększonym druku na drzwiach. Zewnętrzne i wewnętrzne ciągi komunikacyjne są oznaczone kolorystycznie oraz fakturą nawierzchni wyczuwalną dotykowo dla osób z problemami wzroku. Są odpowiednio oznakowane schody – pierwszy i ostatni schodek. Na terenie Ośrodka działa Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej posiadająca umowę z NFZ. Na czas trwania turnusu zostanie zapewniona stała obecność lekarza podstawowej opieki medycznej i pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej oraz konsultacja stomatologiczna i konsultacja lekarza rehabilitanta.

Obiekty, pomieszczenia, infrastruktura i otoczenie (teren) ośrodka są dostępne dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku. Na terenie Ośrodka znajduje się certyfikowany plac zabaw zorganizowany dla dzieci z dysfunkcją wzroku i wyposażony w urządzenia przeznaczone dla takich dzieci.

Proponowane zajęcia:

- rehabilitacja wzroku,
- orientacja przestrzenna oraz bezpieczne i samodzielne poruszanie się z elementami czynności życia codziennego,

- edukacyjne – głównie nauka i doskonalenie znajomości brajla, rozwijanie percepcji dotykowej,
- rehabilitacja ruchowa, gimnastyka ogólnorozwojowa,
- muzyczno-ruchowe,
- w pracowni ceramiki,
- na basenie – rekreacyjne i rehabilitacyjne w wodzie,
- z psychologiem,
- z logopedą,
- hipoterapia,
- ruchowe z elementami Metody Ruchu Rozwijającego wg Weroniki Sherborne,
- plastyczne,
- sportowe,
- seans filmu z audiodeskrypcją,
- prelekcje i warsztaty dla rodziców,
- wycieczka do Warszawy.

Kadrę stanowią specjaliści na co dzień zatrudnieni w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych im. Matki Elżbiety Róży Czackiej w Laskach, mający doświadczenie w pracy z dziećmi niewidomymi i słabowidzącymi.

Koszty turnusu:

Jedno dziecko niepełnosprawne + jeden opiekun – 4.100 zł

Drugi rodzic/opiekun – 1.288 zł

Rodzeństwo od 2. do 6. roku życia – 454 zł

Rodzeństwo od 7. do 16. roku życia – 850 zł

Zgłoszenia (wypełniona karta informacyjna + orzeczenie o niepełnosprawności – oryginał lub skan) prosimy kierować do Elżbiety Oleksiak do Centrum Rehabilitacji w Instytucie Tyflologicznym PZN (00–216 Warszawa, ul. Konwiktorska 9), tel.: 22 635 52 84, mail: eoleksiak@pzn.org.pl. Karta informacyjna do pobrania: <http://pzn.org.pl/turnus-usprawniajaco-rekreacyjny-w-laskach-2018/>

Po zakończeniu kwalifikacji prześlemy dalsze informacje dotyczące m.in. wpłat.

Opracowała Elżbieta Oleksiak, tyflopedagog, kierownik Centrum Rehabilitacji w Instytucie Tyflologicznym PZN

SPIS TREŚCI KWARTALNIKA „NASZE DZIECI” ZA 2017 ROK

Nr 1 (314) styczeń-luty-marzec

Wielkanoc – wiersz księdza Jana Twardowskiego

**Komunikacja, przebieg i prawidłowości rozwoju-
(część II)** – Anna Maria-Florek

O ważności snu, rytmu dnia i nocy, zabawach słuchowych i z użyciem własnych dłoni, które zapewniają rozwój komunikacji.

Przyroda na wyciągnięcie ręki – Przemysław Barszcz

O idei ogrodów sensorycznych, przeznaczonych do zwiedzania przez dzieci niewidome i słabowidzące. Autor omawia Ogród Sensoryczny w Bolestraszcach niedaleko Przemyśla, Ogród Botaniczny Polskiej Akademii Nauk w Powsinie koło Warszawy, warszawskie zoo, ogród „Leśna Przygoda” w Bucharzewie w wielkopolskim nadleśnictwie „Sieraków” i zachęca jednocześnie do skorzystania z oferty edukacyjno-rekreacyjnej opisanych instytucji.

Buszując w kwiatkach – Dorota Wyszynska

O warsztatach florystycznych jako propozycji innego, nowego podejścia do nauki o przyrodzie, podczas której

podopieczni uczą się podstawowej budowy roślin, nazw kwiatów i elementów florystycznych.

Warsztaty samodzielności – Katarzyna Girt

O warsztatach zrealizowanych przez Polski Związek Niewidomych Okręg w Opolu, których program zmierzał do niwelowania i kompensowania zaburzeń u dzieci oraz wykształcenia umiejętności zwiększających ogólną sprawność dzieci. Warsztaty miały formę wyjazdową, razem z dziećmi byli ich opiekunowie i rodzice, którzy także skorzystali z różnych form wsparcia.

Jesteśmy rodzicami – Agnieszka i Roman Kwitlińscy

O wychowywaniu niepełnosprawnej córki i problemach związanych głównie z radzeniem sobie w sprawach zdrowia dziecka, poczynając od zwykłego przeziębienia czy bólu brzucha po skomplikowane badania. O trudnościach z powodu odległych terminów wizyt, biurokracji.

Jak zaakceptować siebie w roli rodzica niepełnosprawnego dziecka – Izabela Galicka

Autorka w artykule uświadamia rodzicom psychologiczne prawidłowości i pomoc w adaptacji do niełatwej roli rodzica dziecka niepełnosprawnego wzrokowo. Omawia różne koncepcje kształtowania się roli rodzica na przykładzie czterech publikacji różnych znaczących autorów.

Niekonwencjonalne pisanki – Beata Błachut

Propozycja wykonania niezwykłych pisanek w ramach zajęć rewalidacyjnych z dziećmi z problemami wzroku.

Scenariusz zajęć opisany szczegółowo z wykazem materiałów jakich trzeba użyć.

Okręgi i koła PZN na rzecz niewidomych i słabowidzących dzieci w 2017 roku

– opracowała Elżbieta Oleksiak

O tym, co oferowało 5 okręgów PZN: kujawsko-pomorski, opolski, pomorski, wielkopolski, śląski dla dzieci i rodziców w 2017 roku.

Spis treści kwartalnika „Nasze Dzieci” za 2016 rok – opracowała Elżbieta Oleksiak

Nr 2 (315) kwiecień-maj-czerwiec

Komunikacja, przebieg i prawidłowości rozwoju – Anna Maria Florek

O zabawach wykorzystujących ruch dłoni, które dają dziecku szansę na zrozumienie języka podczas naśladowania konkretnego ruchu. O tym, że mowa ciała jest także sposobem komunikacji i o tym, że język jest narzędziem zaspokajania rozwojowych potrzeb, jest konieczny do wyrażania swoich pragnień i przekazywania doświadczeń.

Być jak Linneusz – Przemysław Barszcz

Przygotowanie zielnika to zbieranie roślin, oznaczanie gatunków, preparowanie zgodnie z regułami sztuki bo-

tanicznej. Przygotowywanie zielnika, oprócz ruchu na świeżym powietrzu, jest okazją do pogłębiania wiedzy przyrodniczej, do doskonalenia sprawności manualnych.

Usprawnianie grafomotoryki u uczniów z dysfunkcją wzroku – Beata Błachut

O tym, że zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej spowodowane wadą wzroku utrudniają naukę pisanie i mają wpływ na poziom graficzny pisma. Artykuł zawiera różne rodzaje ćwiczeń usprawniających grafomotorykę, omówienie pomocy, jakie są do tego potrzebne, warunki, jakie należy zapewnić przy realizowaniu ćwiczeń oraz sześć zasad obowiązujących przy wykonywaniu ćwiczeń.

Emocje słabowidzącego i niewidomego dziecka – Izabela Galicka

O tym, że emocje są codziennym i powszechnym doświadczeniem nieodłącznie związanym z życiem społecznym i relacjami z innymi ludźmi, o sposobach okazywania emocji, o zachowaniach akceptowanych i nieakceptowanych społecznie.

Kompleksowe wsparcie osób z dysfunkcją wzroku – Kamila Luiza Antoniuk

O pierwszej ogólnopolskiej konferencji naukowo-szkoleniowej organizowanej przez Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Oddziałami Integracyjnymi w Białymstoku w partnerstwie z Podlaskim

Okręgiem PZN. W szkole tej w roku szkolnym 2013/2014 utworzono klasę specjalną dla osób z problemami wzroku kształcącą w zawodzie technika masażysty – jedyny taki oddział w województwie podlaskim.

Oferta naboru – Małgorzata Książek

Jest to oferta naboru do Działu dla Dzieci Głuchoniewidomych w Laskach. Oddział mieści się w nowym małym, nowocześnie urządzonym budynku, gdzie znajduje się część internatowa i klasy szkolne.

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami wychowujących dzieci – Aleksandra Kobylińska

O badaniach prowadzonych przez Instytut Spraw Publicznych w Warszawie. Badania dotyczą codzienności matek i ojców z niepełnosprawnościami. Na podstawie zebranych danych zostaną opracowane propozycje rozwiązań prawnych i instytucjonalnych ułatwiających matkom i ojcom z niepełnosprawnościami pełnienie ról rodzicielskich.

Dziewięćdziesiąt lat Ośrodka w Chorzowie

– Elżbieta Oleksiak

Dziewięćdziesiąt lat Ośrodka w Chorzowie było okazją do przypomnienia oferty edukacyjnej tego Ośrodka – szkoła podstawowa, szkoła branżowa I stopnia (dawna zawodówka), technikum administracyjne, technikum masażu i fizjoterapii.

Nr 3 (316) lipiec-sierpień-wrzesień

Okulografia – Anna Okupińska

Na czym polega metoda okulografii – jest to zespół metod i technik badawczych przeznaczonych do pomiaru, rejestracji i analizy danych o położeniu i ruchach gałek ocznych. Jest to technika, która daje użytkownikowi możliwość kontaktu wzrokowego z komputerem, jak również z otoczeniem.

Kiedy do logopedy – Kamila Sałek-Chałmczyk

O tym co jest normą w danym wieku w rozwoju mowy, o czterech etapach rozwoju mowy a także o tym co powinno nas zaniepokoić w poszczególnych okresach.

Co o okularach słonecznych dla dzieci wiedzieć warto – Alicja i Adam Pabich

Co to jest UV, z jakimi niebezpieczeństwami wiąże się brak ochrony wzroku przed działaniami słońca, co pomaga przy ochronie oczu, na co zwracać uwagę kiedy kupujemy okulary, czy okulary słoneczne mogą być noszone przez dzieci z korekcją okularową i wiele innych cennych porad.

Prawdziwy smak lasu – Przemysław Barszcz

O wycieczce szlakiem leśnych smaków, w czasie której poznajemy owoce leśne, lecznicze i czarodziejskie zioła, możemy skosztować soku z brzozy.

Samodzielność dziecka niepełnosprawnego oczami rodziców – Agnieszka i Roman Kwitlińscy

Bardzo cenne wskazówki rodziców o tym, jak starają się doprowadzić swoje dziecko do samodzielności.

Małe niewidome dziecko i nastolatek – Izabela Galicka

Autorka opracowała artykuł w oparciu o własne doświadczenia, ponieważ jest osoba słabowidzącą.

Pismo Braille’a a czytanie zwykłego druku –

Katarzyna Jednoróg

O projekcie finansowanym przez Narodowe Centrum Nauki, realizowanym w latach 2017-2022 a dotyczącym nabywania umiejętności czytania oraz problematyce czytania w brajlu – różnice i podobieństwa do czytania wzrokowego.

Pomoce do stymulacji rozwoju małych słabowidzących dzieci (część I) – Irena Kuczborska

O zabawkach, które może wykonać każdy rodzic dla dziecka, które nie wyciąga rąk z zachwytem do każdego kolorowego przedmiotu. O tym, że tego rodzaju działalność daje niepowtarzalną możliwość konstruowania zabawek pod potrzeby konkretnego dziecka, do ćwiczenia konkretnej funkcji.

Brajlowskie abecanki-zgadywanki – Anna Maria Florek, Ida Florek

Wierszyki, które pozwalają łatwiej zrozumieć i uczyć się literek w brajlu.

Nr 4 (309) październik-listopad-grudzień

Przy wigilijnym stole – wiersz Jana Kasprowicza

Zabawki wpływające na rozwój motoryczny dłoni
– Anna Maria Florek

Kolejny artykuł z serii zabawek wpływających na rozwój tym razem dłoni. Do czego dziecko używa rąk w poszczególnych miesiącach życia, omówienie czterech stadiów rozwoju chwytów dłoni.

O.K.U.L.A.R. – Magdalena Gendek, Mikołaj Jabłoński

O.K.U.L.A.R. Ogólnopolski Konkurs Uzdolnionych Ludzi Artystycznie Różnorako powstał z inicjatywy dwójga licealistów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 8 dla Dzieci Słabowidzących im. dr Zofii Galewskiej. Pierwszy konkurs odbył się w 2014 roku. W konkursie w 2015 roku uczestniczyli uczniowie z siedmiu ośrodków dla niewidomych i słabowidzących. W konkursie biorą udział młodzi zdolni ludzie w kilku kategoriach: scenicznej, literackiej, filmowej oraz plastycznej.

Zimą wszystko się zaczyna – Przemysław Barszcz

O zjawiskach przyrodniczych, które można usłyszeć, dotknąć i poczuć w górach zimą.

Tacy sami – Renata Nowacka-Pyrlik

O doświadczeniach małżeństwa obojga niewidomych wychowujących samodzielnie czteroletnią Kornelię. Opowiadają o swoim dzieciństwie, edukacji, pracy, wychowywaniu dziecka, spędzaniu czasu wolnego.

„Na pomoc ginącej miłości” – Angelika Broniewska

Pojawienie się dziecka w rodzinie najczęściej związane jest z kryzysem małżeństwa, jak walczyć o zdrowie dziecka, a jak z równą pasją o swoje małżeństwo.

Zachęcam do przeczytania – Renata Nowacka-Pyrlik

O dwóch książkach kanadyjskiego autora Ryana Knightona „Zapiski niewidomego taty” i „Jedno oko na Maroko”. Pierwsza mówi o jego doświadczeniach związanych z byciem niewidomym tatą, druga jest autobiografią – autor opowiada w niej o swoim dzieciństwie, rodzinie, chorobie.

Opracowała Elżbieta Oleksiak

Wiosna 2018

